

Bijlage: Speerpunten voor budgethouders naar aanleiding van voortgangsrapportage Hlz

1 Wlz-indiceerbaren en meerzorg

Het voornemen tot verlenging van het overgangsrecht voor Wlz-indiceerbaren met een jaar is goed nieuws voor de vaak kwetsbare cliënten / budgethouders die veel zorg nodig hebben. Er blijft echter nog een groep buiten beschouwing met een zeer intensieve en/of complexe hulpvraag of met meervoudige beperkingen, waarvoor de huidige zzp's onvoldoende uitkomst bieden. Deze zeer kwetsbare groep is nog in afwachting van noodzakelijke maatregelen voor passende zorg.

De zorgvraag van de zeer complexe en/of zorgintensieve groep ligt fors hoger dan die van het best passende Wlz-zorgprofiel. Deze groep kampt met bureaucratie en/of heeft (nog) geen zicht op een passend budget omdat ze niet in aanmerking komt voor een meerzorgregeling (die voor een beperkt aantal zzp's beschikbaar is). Een toereikend budget en een maatwerkprofiel voor deze zeer kwetsbare groep verdient de hoogste prioriteit en kan niet wachten tot 2016. Maatwerk is ook noodzakelijk voor meer samenhang in de zorg als sprake is van meerdere beperkingen. Alleen dan ontstaat perspectief op passende zorg gericht op kwaliteit van leven en mogelijkheden om thuis en/of in het gezin te kunnen blijven participeren. Mensen met meerdere beperkingen mogen niet langer in de kou blijven staan. Per Saldo dringt aan op spoedige invoering van een maatwerkprofiel zonder veel bureaucratie.

Per Saldo neemt geen genoegen met de aankondiging van de staatssecretaris dat de specifieke situatie van de meest kwetsbare budgethouders zal worden verkend en dat de huidige meerzorgregeling zal worden beoordeeld. Zicht moet komen op oplossingsgerichte acties die geen uitstel meer dulden. Per Saldo en Leder(in) willen op zeer korte termijn in gesprek over herinrichting van de meerzorgregeling en de ontwikkeling van het zorgopmaatprofiel.

Een geleidelijke overgang na herindicatie

Als budgethouders na een herindicatie onder een andere wet komen te vallen, dienen zij voldoende tijd en waar wenselijk begeleiding te krijgen om deze omslag te kunnen maken, zeker als dit gepaard gaat met minder budget. Van belang hierbij is de verwijzing naar onafhankelijke cliëntenondersteuners en het bewaken van een warme overdracht tussen zorgkantoren, gemeenten en zorgverzekeraars. De komende tijd kan deze groep (net als vorig jaar) met vragen terecht bij het informatiepunt van Per Saldo en Leder(in) op www.juisteloket.nl. Ook zal informatie te vinden zijn op www.hoeverandertmijnzorg.nl.

Maatwerk bij persoonlijke assistentie

Per Saldo heeft in een gezamenlijke reactie met de Werkgroep De Rode Bril en Spierziekten Nederland het belang van meer maatwerk bij de indicering van persoonlijke assistentie benadrukt. Overleg wordt gevoerd met het ministerie van VWS en zorgkantoren opdat voldoende rekening wordt gehouden met de persoonlijke omstandigheden (overbelasting, werk, een gezin, etc.) bij de beoordeling of een partner 8 uur zorg per dag kan verlenen.

2 Informatie en advies

Veel zorgvragers worden niet of onvoldoende geïnformeerd over de mogelijkheid van een pgb en de raadpleging van (gemeentelijke) websites helpt hen meestal niet verder. Voldoende en gerichte informatie is van belang om als zorgvrager de juiste afweging te kunnen maken tussen

een pgb en zorg in natura. Wanneer zorgvoorzieningen onvoldoende aansluiten op de zorgvraag, kan het pgb uitkomst bieden. Toekomstige budgethouders dienen te worden verwezen naar Per Saldo voor meer informatie en ondersteuning.

Bewust kiezen voor het pgb en toerusting van budgethouders

Per Saldo heeft een aantal tools ontwikkeld om zicht te krijgen op alle ins en outs van het pgb, zodat een weloverwogen keuze kan worden gemaakt. Ook is deelname aan een training mogelijk om de rolwisseling van afhankelijke zorgvrager naar zelfstandig opdrachtgever te kunnen maken. De toerusting van toekomstige budgethouders voorkomt onzekerheden en fouten en leidt tot inkoop van betere kwaliteit van zorg. Verstrekkers van het pgb ontvangen hierdoor minder vragen van budgethouders. De toerusting van budgethouders dient door de budgetverstrekker, of vanuit het pgb te worden bekostigd.

Gemeentelijke informatieplicht

Per Saldo betreurt het dat het overgrote deel van de mensen in april niet wist dat ze recht heeft op indiening van een persoonlijk plan. Met name gemeenten moeten zorgvragers hierop wijzen en het (eventuele) persoonlijk plan als uitgangspunt nemen tijdens het keukentafelgesprek.

3 Toegang en keuzemogelijkheid van het pgb

Per Saldo krijgt signalen van budgethouders dat veel gemeenten zorg in natura als optie vooruit schuiven. Het pgb komt bijvoorbeeld pas in beeld als via zorg in natura geen passende zorg / ondersteuning mogelijk is, of zorg wordt zonder nader onderzoek geweigerd omdat het eigen netwerk het kan oplossen, of er wordt verwezen naar een algemene voorziening. De keuze voor een pgb wordt op deze wijze ontmoedigd of onmogelijk gemaakt. Betrokkenen zijn meestal onvoldoende geïnformeerd of toegerust om via een goed gemotiveerde aanvraag alsnog passende ondersteuning te kunnen regelen in de vorm van een maatwerk of individuele voorziening (met de mogelijkheid te kiezen voor een pgb). Men denkt genoeg te moeten nemen met een niet passende voorziening.

Ook wordt de toegang tot het pgb via de zorgverzekeraar soms belemmerd. Er zijn zorgverzekeraars die strikte aanvullende criteria formuleren met als gevolg dat veel budgethouders na een herindicatie geen pgb meer krijgen. Per Saldo vindt het belangrijk dat zorgverzekeraars niet te snel de richting inslaan van zorg in natura. Het pgb moet een reële optie blijven voor verzekerden.

Beschermd wonen

De procedure voor het aanvragen van een pgb voor beschermd wonen is vaak nog onvoldoende geregeld. Er is bij gemeenten grote onbekendheid met de specifieke ggz-doelgroep. De deskundigheid ontbreekt veelal bij het herkennen van de ggz-problematiek en de specifieke hulpvraag.

Soms verwijzen gemeenten door naar het ClZ, terwijl in de Wmo is geregeld dat een zorgvrager zich voor beschermd wonen kan wenden tot de gemeente van zijn keuze. Het feit dat de budgethouder uit een andere regio / gemeente komt, mag niet als weigeringsgrond worden gebruikt.

Per Saldo en leder(in) nemen geen genoeg met de toezegging van de staatssecretaris onderzoek te doen naar deze specifieke groep, maar dringen aan op borging van zorgcontinuïteit. Dit is van groot belang aangezien passende zorg vaak niet in een reguliere setting op maat is te regelen, waardoor allerlei varianten van gezamenlijk wonen noodzakelijk blijven. Mogelijkheden voor geclusterd wonen (particuliere wooninitiatieven, ook onder Wmo) zijn essentieel.

Bijzondere aandacht verdienen budgethouders met een LVG-indicatie (3, 4 of 5) binnen de Wlz die in een wooninitiatief verblijven. Aangekondigd is dat hun pgb wordt beëindigd. Per Saldo dringt aan op een spoedige oplossing, zodat zij niet op straat komen te staan.

De genoemde knelpunten zorgen soms dat prachtige wooninitiatieven in de problemen komen. Ook de regels rondom beschermd wonen in de Wmo en Jeugdwet maken dat bepaalde initiatieven (als Stumass) zelfs worden geweerd.

Geen onderzoek maar zorgcontinuïteit voor ggz-groep die aan toegangscriteria Wlz voldoet
De staatssecretaris heeft toegezegd dat (een deel van de) ggz-groep die voldoet aan de toegangscriteria van de Wlz, maar hier niet (meer) onder valt, nader zal worden onderzocht. Dit onderzoek betekent uitstel en daarmee een onacceptabele verlenging van de onzekerheid waarin deze groep verkeert. Per Saldo en Leder(in) willen graag zo spoedig mogelijk in gesprek met het oog op passende zorg voor deze groep. Zolang dit nog niet is geregeld is verlenging van het overgangsrecht wenselijk.

Het Juiste Loket blijft een onmisbare schakel

Het komt nog te vaak voor dat budgethouders van het kastje naar de muur worden gestuurd. Het Juiste Loket is voor velen een laatste vangnet en een onmisbare schakel in de keten. Daar waar cliënten stranden, zorgt het Juiste Loket ervoor dat in de meeste gevallen toch hulp beschikbaar komt. Ook bij verschil van inzicht tussen betrokken partijen, bijvoorbeeld als het gaat om het overgangsrecht, leidt de tussenkomst van het Juiste Loket vaak tot een oplossing. De onmisbare functie van het Juiste Loket illustreert dat gemeenten, zorgverzekeraars en zorgkantoren soms tekort schieten in het informeren van zorgvragers en elkaar nogal eens onvoldoende weten te vinden bij meervoudige zorgvragen.

4 Zorgvuldige indicatie of zorgtoewijzing

Gemeenten verwachten in het laatste kwartaal van dit jaar een groot aantal herindicaties. Per Saldo pleit ervoor om hier meer tijd voor te reserveren. In het afgelopen half jaar is namelijk gebleken dat gemeenten vaak lange doorlooptijden hanteren (langer dan de wettelijke 2 maanden). Budgetten sluiten vaak niet op elkaar aan. Herindicaties zijn uitgesteld (ambtelijk verlengd) omdat gemeenten niet in staat zijn onderzoeken tijdig in behandeling te nemen. Per Saldo dringt aan op spreiding van de herindicaties over een langere periode voor een zorgvuldige afhandeling. Verlenging van het overgangsrecht is hiervoor noodzakelijk.

Een indicatie of zorgtoewijzing dient gepaard te gaan met zicht op van (passende) hulp of ondersteuning. Per Saldo ontvangt signalen dat dit niet altijd het geval is, omdat bijvoorbeeld:

- uren worden verlaagd zonder dat dit gemotiveerd wordt
- er geen beschikking wordt verstrekt, waardoor het niet mogelijk is in bezwaar te gaan
- er om onduidelijke redenen beschikkingen voor een korte periode (enkele maanden) worden afgegeven.

5 Persoonsvolgende financiering

Als de verzekerde zijn zorg en ondersteuning niet zelf kan of wil regelen, maar wel inspraak en medezeggenschap wil bij de inkoop van zorg, zou persoonsvolgend financiering uitkomst moeten bieden. De mogelijkheden voor persoonsvolgende financiering dienen verder te worden verkend, zodat een deze mogelijkheid op termijn beschikbaar komt naast een pgb en zorg in natura.